

Obsah

Slovo předsedy představenstva	1
Rozhovor s architektem Smitkou	2-3
Revitalizace lodžii	4
Nový Panel a Zelená úsporám	5
Soutěž o Nejhezčí panelák roku 2010	6
O družstevní výstavbě – Písková	7
O klimatizacích v panelákových	8
O novém softwaru družstva	9
Anketa o parkování	10
Napsali o nás	11
Domácí mazlíčci	12

Nenechte se odradit

Léto je za námi. V médiích se psalo, že bylo jedno z nejhorších za posledních 11 let. Kdo to ale podle čeho měřil? Podle počtu slunných dní? Asi ano. Člověk stejně nebude nikdy spokojený, ať mu příroda naservíruje cokoli. Proto se nenechte odradit a užijte si krásných podzimních dní.

Podzimní zpravodaj Krok

Podzimní číslo zpravodaje Krok přináší zprávy o tom, co se událo od posledního vydání. Během léta se například znovu rozjel dotační program Zelená úsporám. Byla vyhodnocena soutěž o Nejhezčí panelák roku. Bytový dům Písková, který je ve výstavbě, přivítal budoucí nájemníky na Dni otevřených dveří. A o uvedeném projektu jsme si povídali s jeho autorem, architektem Smitkou. Přečtete si článek o revitalizaci bytových lodžii. Připravili jsme pro vás také novou rubriku Domácí mazlíčci, kterou najdete na poslední stránce.

Paneláky na cestě

Není panelák jako panelák. Už dávno neplatí věta, kterou kdysi vyřkl bývalý prezident Václav Havel a ve které tyto stavby připodobnil ke králikárnám. Od té doby uplynula řada let, během kterých se projevila snaha panelové domy opravit, zrekonstruovat nebo zateplit. O své se přičinily různé subjekty. Stát dotačními programy, bez ohledu na to, že v současné době nemá dostatek financí. Obce modernizací svěřených objektů. A ani noví vlastníci v podobě stavebních bytových družstev nebo SVJ nezůstávají pozadu. Je pak jen logickým vyústěním, že v loňském roce vznikla soutěž o Nejhezčí panelák roku. Snahu o hezčí design a technickou kvalitu budov je zapotřebí ocenit. Navíc se ostatním ukáže, jak mohou paneláky vypadat pěkně, když se jim věnuje dostatek pozornosti a péče. Samozřejmě nejde o žádné vrcholné umělecké dílo, panelák v první řadě plní úkol nabídnout možnosti bydlení těm, kdo ho potřebují. I tak je ale třeba přiznat, že paneláky urazily velký kus cesty.

Budování hnízda

Projekt Písková v pražských Modřanech už není jen na papíře. Změna na pozemku, kde dříve byla nevyužitá budova, je opravdu velká. Pro budoucí nájemníky připravilo Stavební bytové družstvo POKROK Den otevřených dveří, aby se mohli přijít podívat, jak práce pokračují. Úsměvy na jejich tvářích mluvíly samy za sebe. Naši klienti se už viděli, jak budou v teplých dnech sedět na terasách. Kam umístí sedací soupravu, kde bude televize, kde dětská postýlka. Ženy plánovaly, jaké zvolí barvy a materiály, kterými byt vyzdobí, pánové si zase představovali, ve které části bytu jim bude nejvíce chutnat jejich oblíbená značka piva. Chodili po stavbě, často se ptali, chtěli vědět i drobnosti. A aby na nic nezapomněli, všechno si fotografovali. Teprve doma v klidu se asi nad obrázky rozvinuly další diskuse, listovalo se v katalogích a možná se zajelo i do prodejen s nábytkem. Fáze přípravy „hnízda“ je jednou z nejhezčích, kterou procházejí partnerské vztahy. Jsem proto velmi rád, že můžeme našim klientům tak krásné období poskytnout.

*Ing. Oldřich Sova
předseda představenstva SBD POKROK*

Navrhovat pro družstvo byla hezká práce

Zpravodaj Krok už několikrát psal o projektu bytového domu v Pískové ulici v pražských Modřanech. Zatím jsme ale čtenářům nepředstavili jeho autora, architekta Daniela Smitku.

Jak jste přistupoval k návrhu bytového domu v Pískové? Omezoval vás prostor, materiály, okolí nebo jiné faktory?

Určitě ano, protože už jen tvar parcely nepravidelného lichoběžníku je velmi specifický. Je vymezený teplovodní přípojkou, která vede nad povrchem. Navíc jde o severní svah, kde se pozemek svažuje k rušné ulici. Prostředí je proto zatížené velkým akustickým tlakem ze vzdálenější hlavní komunikace, to je další omezení, se kterým jsem musel počítat.

Vzal jsem tvar pozemku, vymezil jsem minimální odstupy objektu od hranic parcely, dané zákonem, a to v podstatě určilo pozici domu. Pak už šlo o to, jak dovnitř dispozice dostat světlo. Myslím, že se to podařilo – ve společných partiích je dům velmi světlý a prostorný, a to i na schodištích. Na rozdíl od jiných domů, kde jsou schodiště a společné prostory tmavé a neutěšené.

Byla jsem se na stavbě podívat a překvapilo mě, že je tu tolik světla. Líbilo se mi také, jak jsou prostory atypické.

To je dáno tím, co jsem už říkal – musel jsem respektovat lichoběžníkový tvar parcely. K severu hmota objektu v jednotlivých patrech ustupuje, zatímco k jihu jsou prostory otevřenější, protože tu není tolik hluku a současně více slunce.

Proč jste zvolil atypické prostory s vyššími stropy, než jsou obvyklé například u klasických panelových domů?

Kreslil jsem projekt pro pozemek, který je určený pro smíšené účely, nejen bytové. Proto jsem do přízemí domu umístil nájemní plochy, které mají vyšší světlou výšku. Byty, které jsou na stejném podlaží, proto vypadají spíše jako „vinohradský“ typ bydlení s vysokými stropy. Dovolilo to pak vyprojektovat i velká okna. V přízemí je světlá výška tři metry, v dalších patrech je 2,65 metru. V horních patrech jsou zase mezonetové byty, které se také liší od obvyklého bydlení.

To musí být klienti spokojení, když mají možnost bydlet v atypických bytech?

Myslím si, že ano, ale někdy byla diskuse problematická. To, že jsou klienti nároční, to je v této práci běžné. Horší je, když požadují každý den něco jiného. Pak se práce komplikuje a někdy i neúspěšně protahuje. Tuto etapu už máme naštěstí za sebou, všechno se podařilo domluvit a řeší se jen drobnosti.

Slyšela jsem, že někdo měl připomínky k umístění vypínačů nebo oken v koupelně, která prý jsou moc vysoko a špatně se otevírají.

To se týká vypínačů u lodžie, která je přístupná z ložnice i z obývacího pokoje. Projektant elektro ale namaloval vypínače jen z ložnice. Takový typ nedostatku je na stavbě opravdu drobnost, která se dá snadno napravit. Pokud jde o okna, umístěná vysoko: jsou v koupelnách a je to proto, abych zachoval soukromí nájemníků. Kdyby byla nízko, bylo by dovnitř vidět a to by v koupelně asi nebylo nikomu příjemné. I to se dá vyřešit vhodným ovládním okna. Takže to nejsou naštěstí žádné zásadní připomínky.

Problém by byl, kdybych udělal chybu v konceptu. V elementárním rozhodnutí, které bych už na začátku udělal špatně a které se pak promítne do kvality celé stavby. To jsou nezvratné kroky, finančně velmi náročné. V tom spočívá velká odpovědnost architekta jak směrem ke klientovi tak k celé společnosti ve smyslu tvorby veřejného užitého prostoru.

Museli jste volit levnější řešení nebo materiály, aby výsledná cena bytu byla přijatelná pro klienty SBD POKROK?

Musím říct, že družstvo bylo jako klient bezvadné. Nemělo na mě žádné zvláštní nároky. Naopak jsem měl mnohem více volnou ruku než u jiných projektů. Práce se jim od začátku líbila, neměli velké výhrady.

Je pro vás SBD POKROK první bytové družstvo, se kterým spolupracujete?

Spolupracoval jsem už s SBD Stavbař na předběžném návrhu jednoho objektu, ale to má před sebou snad ještě nějaký vývoj.

V čem je družstvo jiný klient ve srovnání s ostatními?

Naprostě zásadně. Podmínky na skladbu bytů a jiné záležitosti jsou u běžných zadavatelů tak limitující, že se pro ně někdy špatně dělá. U družstva jsem se s něčím takovým nesetkal. Spolupráce byla opravdu příjemná. Základní architektonická idea projektu zůstala stejná od samého začátku. Měnily se jen drobnosti ve skladbách bytů a použitých materiálech.

Pokud bude SBD POKROK stavět další projekty, bude mít zájem o spolupráci?

To spíš záleží na tom, jestli bude družstvo spokojené s mou prací. Pokud ano, pak budu určitě rád spolupracovat na dalším projektu.

*Děkuji za rozhovor.
Alena Čechová*

Pár slov o architektuře

Jaký máte názor na současnou moderní výstavbu?

Z hlediska kvality jsou jednotlivé stavby pochopitelně rozdílné. Například v Praze je celá řada velmi kvalitních domů. V devadesátých letech se stavěly byty jen proto, aby lidé měli kde bydlet. Také to na nich bylo vidět. Dnes už se někteří autoři a investoři dívají i na to, aby domy byly krásné a přinesly svému okolí nějakou přidanou hodnotu. Na druhé straně se stále ještě staví mnoho nedotažených a nezdařených objektů.

Osobně mám rád hypermoderní věci, které jsou zasazeny do historických částí měst, včetně Kaplického Chobotnice. Musejí mít pochopitelně měřítko, rytmus, zajímavý styl a musí splňovat základní principy architektonického návrhu. Vadí mi ale architektonická arogance a necitlivost, která je bohužel jednou ze stran moderní architektury. V centrální Praze najdete stavby, které jsou totálně mimo měřítko a koncept místa, to pak není v pořádku. Abstraktní povaha moderní architektury a známé heslo „méně je více“ vede někdy bohužel k tomu, že neobsahuje prostě nic.

Máte na mysli nějakou konkrétní budovu?

Třeba Novou scénu Národního divadla. Na tu si asi nikdy nezvyknu.

A opačný příklad?

Obchodní dům Máj, administrativa Muzo a Park Chodov, centrála ČSOB a mnoho dalších jsou skvělé domy.

Nedávno jsem byl pozván do ateliéru architekta Vlado Miluniče shlédnout jeho poslední návrhy. Když se podíváte na jeho Tančící dům, zjistíte, že má členění, které mají i ostatní domy. Má okna, dveře, římsy, střechu... Všechno, co je člověk zvyklý vidět u starých domů. Jen je to jinak poskládané. Když jsem pozoroval množství a kvalitu

Vladových návrhů z poslední doby, musel jsem obdivovat tu vnitřní energii, s jakou do toho jde. Proto dokázal prosadit ten dům na nábřeží i proti těm, kteří bojují za tzv. starou Prahu bez moderní architektury. To je ale nesmysl, Praha se nemůže vyhnout logickému vývoji měst v evropském prostoru. Potřebuje i nové budovy, jen je zapotřebí všechno hlídat v mezích udržitelného rozvoje a kvalitní profesionální architektury. Například v rakouské Vídni to zvládli skvěle. Je to ukázka, jak se to má dělat i v podmínkách byrokracie přežitého rakouského mocnářství, nám dost podobného.

Unesla by Praha hypermoderní čtvrť, jakou je v Paříži La Défence?

Myslím si, že ne, protože je prostě jinak postavená. Praha má výraznější geomorfologii, kde uplatnění podobných urbanistických os, jako jsou v Paříži Elysejská pole, není možné ani smysluplné. Paříž je v tomto ohledu jedinečná. Navíc Praha, řečeno lakonicky, ohledně byznysu a tedy i potenciálních zákazníků nikdy nebude Paříží, to si přiznejme.

Mezi námi a Francouzi je navíc v architektuře jeden velký rozdíl. Zatímco u nás se teprve začínáme učit, že velké stavby musí být i věcí politických rozhodnutí, Francouzi to už dávno vědí a každá důležitá stavba v supermoderní čtvrti La Défence i celé Paříži je dílem takového rozhodnutí – ať již radnice či samotné vlády. Pro Francouze je tento systém velmi důležitý, oni se v něm vidí, je to součástí povahy. Architektura má i politický rozměr a potenciál. Řada našich politiků to v souvislosti s chobotnicí na Letné pochopila, což paradoxně vyústilo v dlouhou linii neuvěřitelně špatných a krátkozrakých rozhodnutí na všech úrovních státní správy. Věřím ale, že to pomohlo ke společenské diskusi a celkovému vnímání architektury v naší společnosti.

Profil architektonického ateliéru Smitka

Architektonický ateliér Ing. arch. Daniel Smitka působí zejména v oblasti bytové a občanské výstavby. Poskytuje komplexní služby v oboru architektury, od návrhu interiéru až po prováděcí projekty. Architekt Smitka je členem České komory architektů. Navrhuje projekty pro české i zahraniční subjekty. Vyučuje na Fakultě architektury a Katedře architektury Fakulty stavební ČVUT, na North Carolina State University, School of Architecture – Prague Institute.

Revitalizací balkonu můžete získat novou obytnou plochu

Stavební boom revitalizací panelových domů vrcholí a nutno říci, že podle lokalit se liší rozsahem prací, které se staly standardem při jejich provádění. Zatímco výměna oken, zateplení obvodového pláště, oprava střechy nebo výměna vnitřních rozvodů jsou samozřejmostí, v případě revitalizací balkonů a lodžii jsou velké rozdíly.

Lodžie a balkony mají stejně jako všechny ostatní části domu dánu svoji dobu životnosti, která je umocněna každodenním vystavením povětrnostním vlivům. V případě ocelových balkonů či zábradlí je vzhledem k realizacím výstavby panelovou technologií nadmíru aktuální jejich výměna. U vestavěných lodžii se nabízejí různé varianty řešení: sanace stávajících stavů nebo mnohem zajímavější možnost, kterou jsou různé systémy pro rozšíření obytné plochy bytu. Revitalizace tak z prosté opravy udělá ekonomicky velice zajímavou investici.

Rozšíření obytné plochy bytů je pro „paneláky“ velkým přínosem a pro jejich ekonomickou výhodnost je dobré ji neoddělovat od probíhajících revitalizací. Možnosti, které se nabízejí, závisejí především na použité panelové technologii jednotlivých domů a na stávajícím stavu lodžii a balkonů.

V zásadě lze říci, že u malorozponových soustav – zejména T06B – se velice osvědčily přístavby představených lodžii uložených na konzolách do nosné konstrukce domu. Tato revitalizace spočívá v odstranění zavěšených ocelových balkonů

nebo demontáží podlah balkonů a jejich nahrazení zcela novou konstrukcí, vetknutou do stávajícího stěnového systému domu. Přínosem je v tomto případě nahrazení malé plochy (cca do 2,5 m²) plochou dvojnásobnou (5–5,5 m²) podle použitého typu zábradlí. Systém neklade nároky na okolní pozemky ani na překládku sítí, které se nacházejí bezprostředně u paty domu. Cenová relace takto provedené přístavby lodžie se pohybuje v rozmezí 50–60 tisíc korun na jeden byt. Pokud cenu rozpo-

čítáte na 1 m² obytné plochy bytu, je uvedená varianta vzhledem k dnešním prodejním cenám velice zajímavá. Systém představených lodžii umožňuje i přístavbu tam, kde doposud žádné balkony nebyly. Stačí jen po osazení lodžie vyříznout do otvoru pro okno otvor pro dveře sloužící jako vstup na lodžii. Nové lodžie lze také dělat jako průchozí a pro jeden byt tak získat ještě větší užitnou plochu.

U soustav o větším rozponu, který je reprezentován především systémy VVÚ ETA, již nejsou používány závěsné ocelové balkony, ale lodžie jsou řazeny ke konstrukci domu. Vždy mají hloubku 1 200 mm a jsou osazeny různými typy zábradlí, které plochu lodžie většinou zužují na cca 1 050 mm a v případě dodatečného zateplení domu se hloubka ještě o dalších 150 mm zúží. Potenciál lodžii je pak zcela nevyužitý. Proto se tu nabízí možnost jejich zplnohodnotnění další přístavbou nebo vhodným způsobem rozšíření. U přístaveb a prodloužování je nutné vždy individuálně řešit statiku domu, protože systém představených lodžii vykazuje za dobu jejich životnosti určitý stupně degradace, na rozdíl od malorozponových soustav, kde se stávající konstrukce zcela odstraňují. Pokud začneme od nejjednodušší varianty rozšiřování, lze vhodným způsobem uchycení či představení zábradlí rozšířit obytnou plochu lodžie až o 150 mm, což činí při její délce 6 metrů nezanedbatelný cca 1 m² – a to při téměř obdobných nákladech, jako kdybychom osazovali zábradlí na původní místo, kde je dnes. Možným způsobem, který není staticky náročný, je prodloužení lodžie o dalších 200 mm pomocí spe-

ciálních hliníkových svařenců. Získaná plocha se oproti stávajícímu stavu rozšíří celkem o 350 mm, což činí více než 2 m² nové obytné plochy bytu. Další přístavbě nové plochy lodžie, ať již vykonzo-
lováním do stávající nosné soustavy lodžii nebo přístavbou nových představených lodžii, musí předcházet důkladný statický průzkum domu, který ukáže možnosti rozšíření. Jde o rozšiřování až o 1 200 mm, což je dvojnásobek současné užitné plochy bytu.

Všechny výše popsané varianty lze doplnit také o zasklívací systémy (zimní zahrada) – bezrámové nebo rámové. Vše záleží na tom, jaké jsou představy vlastníka domu a jeho obyvatel.

Ing. Jaroslav Folprecht

Nový Panel stagnuje, alespoň Zelená úsporám pokračuje

Státní program Nový Panel zastavil 27. května letošního roku příjem žádostí o podporu rekonstrukcí, modernizací a zateplování bytových domů ve formě úrokových dotací a v rozpočtu Státního fondu rozvoje bydlení nejsou od roku 2010 ani příspěvky na podporu družstevního bydlení. Alespoň v programu Zelená úsporám došlo během léta k určitému posunu.

Ministerstvu životního prostředí se podařilo během dubna a května uzavřít dva kontrakty o prodeji emisních kreditů s japonskou firmou Mitsui na téměř 2 miliony jednotek AAU. Získané prostředky budou použity na doplnění příjmů programu Zelená úsporám. Tím se aktivita programu zase „rozjela“ a žadatelé se mohou těšit na vyplacení příspěvků.

„Tento prodej dokazuje, že kupci vnímají pozitivní vývoj v programu Zelená úsporám v posledních měsících, kdy se nám podařilo zkontrolovat a zad-
ministrovat všechny žádosti a nastavit procesy dalšího fungování projektu,“ říká ministr životního prostředí Tomáš Chalupa. „Ty zajistily, že všechny dosud doručené žádosti jsou v současnosti propláceny z disponibilních zdrojů Státního fondu životního prostředí. Postupně bude fond prostředky doplňovat, včetně prodeje emisních kreditů, a další doručené opravené žádosti průběžně proplácet podle data jejich přijetí. Jsme rádi, že se prodej další části kreditů podařil a v programu Zelená úsporám se dostane na další české domácnosti, které na výplatu prostředků čekají.“

To říkal ministr Chalupa 3. června. K uvedenému dni prodalo Ministerstvo životního prostředí ČR celkem 87,5 milionů jednotek AAU. Možnost je-

jich prodeje získala Česká republika díky tomu, že od roku 1990 snížila své emise skleníkových plynů téměř o 33 %, přitom se zavázala v Kjótském protokolu snížit emise skleníkových plynů o 8 %. Své nevyužití právo vypouštět emise skleníkových plynů proto může ve formě jednotek AAU prodat ostatním státům (v případě Japonska firmám), které mají problém se splněním svých závazků. Podle zákona o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů nakládá s jednotkami AAU Ministerstvo životního prostředí ČR a výnosy z prodeje jednotek jsou příjmem Státního fondu životního prostředí ČR. Ten je pak investuje výhradně do programu Zelená úsporám.

Díky získaným prostředkům vyplatí Státní fond životního prostředí ČR do konce srpna peníze více než osmi tisícům žadatelů. Jejich žádosti prošly dubnovou Radou fondu a na počátku června je schválili v rámci celého procesu kupci emisních kreditů. Tito lidé již své projekty realizovali. Další 16 tisíc žádostí v rámci stejného schválení Radou fondu je před realizací a fond všem žadatelům rozesílá schválené smlouvy – během prvního červnového týdne bylo rozesláno 3,5 tisíce takových smluv. Celkem je tak již v programu zadministrováno přes 61 tisíc žádostí.

„Se současným stavem programu Zelená úsporám jsem velmi spokojen, zejména s ohledem na stav, který v programu panoval v prvních měsících letošního roku,“ uvedl ministr Chalupa. „Jsem rád, že přes 61 tisíc žadatelů, kteří předložili své projekty v pořádku, jsou již řádně a bez prodlení administrováni. Také je s nimi na rozdíl od minulosti pravidelně komunikováno a těm, co již své projekty realizovali, jsou průběžně posílány peníze na jejich účty.“

Program Zelená úsporám se nezastavil ani přes léto. Rada Státního fondu životního prostředí ČR schválila 1. července další vlnu žádostí o dotace z programu Zelená úsporám, které následně ministr Chalupa podepsal. Na jednání Rady fondu bylo odsouhlaseno dalších 1 875 žádostí ve výši 578 milionů korun. Jde o žádosti, které již žadatelé stihli úspěšně doplnit v rámci šedesátidenní lhůty, která začala běžet na konci dubna. Celkem tak bylo od začátku programu schváleno přes 64 tisíc žádostí za zhruba 16 miliard korun.

„Schválení dalších dotací je jedním z mnoha důkazů o tom, že program Zelená úsporám v současné době funguje podle mých očekávání,“ pochvaluje si ministr Chalupa. „SFŽP nyní administruje žádosti přesně a velmi rychle, což potvrzují i dnes schválené žádosti, které žadatelé zaslali do SFŽP zhruba před měsícem. Chci ocenit i to, že se všemi žadatelé se průběžně komunikuje, jsou jim zaslány smlouvy či vypláceny finanční prostředky.“

Od letošního dubna, kdy se do administrace celého programu opřel ministr životního prostředí Tomáš Chalupa, se podle ministerstva skutečně pozitivní změny. Pružnost výplat dotací, která je pro žadatele klíčová, vzrostla po vyhlášení dalšího postupu v programu. Pracovníci ministerstva životního prostředí a Státního fondu životního prostředí ČR se snaží aktivně naplňovat příjmy fondu ze čtyř zdrojů. Prvním jsou prodeje emisních povolenek do zahraničí, druhým zdrojem je úspora vnitřních nákladů (technické asistence), dále potom kontroly projektů a národní zdroje.

Soutěž panelák roku 2010 zná své vítěze

Soutěže různého druhu kolem nás v posledních letech vyrostly jako houby po dešti. Ta, o které vás chceme na stránkách zpravodaje Krok informovat, je ale v mnohém užitečná, protože motivuje k dosažení lepších parametrů přihlášených objektů. Je jí soutěž Panelák roku, kterou organizuje Svaz českých a moravských bytových družstev.

Letos se konal teprve druhý ročník, ale zájem o ni byl opravdu velký. Celkem přihlásilo 35 bytových družstev a SVJ 58 paneláků, které považují za hezčí, než jsou ostatní. Určitě i proto, že v letech 2008–2010 prošly renovací. Do soutěže ale bylo možné přihlásit i objekty nepanelového typu, které jsou ve vlastnictví nebo správě člena Svazu českých a moravských bytových družstev.

Odborná komise hodnotila rozsah oprav, jejich náklady v přepočtu na jednu bytovou jednotku, dosaženou úsporu energie a energetickou náročnost budovy.

Přitom posuzovala zejména:

- rozsah oprav – komplexnost přístupu (hodnoceno v návaznosti na rozsah prováděných činností),
- rozpočtové náklady v Kč/bytová jednotka,
- dosaženou úsporu energie (rozdíl spotřeby energie na vytápění v procentech před a po rekonstrukci),
- energetickou náročnost budovy (spotřeba energie na vytápění v m²/rok po realizaci).

Kromě toho zajímal odbornou komisi i estetický dojem, kterým objekty působí na své okolí.

Vybírání vítěze nebylo jednoduché, protože všechny přihlášené domy měly patrné známky snahy o vylepšení technických i estetických parametrů. Všechny si proto podle slov odborné komise zaslouží Čestné uznání. Například už jen proto, že některé z objektů

dokázaly po renovaci docílit více než padesátiprocentní energetické úspory.

Porota nakonec vybrala adepty na první tři místa. Vítězem se stalo BD Družba z Ústí nad Labem, druhé místo obsadilo SVJ V Humnech 1409-11 z Kunovic a na třetím místě se umístilo SBD Nová Huť z Ostravy.

Kromě hodnocení odborné poroty získala Cenu časopisu PANEL PLUS také další družstva a SVJ. A to za nejlepší fasádu udělenou v anketě čtenářů, ve které bylo jediným kritériem subjektivní hodnocení veřejnosti hlasující v galerii zveřejněné na webových stránkách svazu.

Vybrali jsme pro vás několik fotografií vítězných objektů, ale další si můžete prohlédnout na webové adrese Svazu českých a moravských bytových družstev <http://www.scmbd.cz/album/panelak-roku-2010>.

V Pískové se konaly Dny otevřených dveří

Stavba bytového domu v Pískové v pražských Modřanech jde rychle dopředu. Aby se s postupem výstavby mohli seznámit také budoucí nájemníci, zorganizovalo pro ně Stavební bytové družstvo POKROK ve dnech 21. až 23. července Dny otevřených dveří.

O možnost seznámení s budoucím bydlištěm měli nájemníci velký zájem. U tajemnice představenstva bytového družstva, Dany Schneiderové, si zarezervovali čas, kdy na stavbu zavítají, aby jim mohla ukázat nejen jejich budoucí byt, ale provést je celou stavbou. Zvědavost vítězila, a tak bylo zájemců opravdu mnoho. Kromě dvou klientů, kteří byli v uvedené době na dovolené, se přišli podívat všichni.

Každý den mohlo na stavbu zavítat osm skupinek. Každá z nich směla mít z bezpečnostních důvodů pouze tři klienty, resp. po dvou zástupcích za každý ze tří bytů v jedné skupince. Domlouvání termínů bylo náročné, protože družstvo se snažilo vyhovět všem – nakonec se ale všechno podařilo a klienti byli s hodinovou „procházkou“ mezi cihlami a betonem hrubé stavby spokojeni. Během prohlídky se dozvídali detaily o vybavení svých budoucích bytů, ale i o kapacitě podzemního parkoviště, parkovacích míst na povrchu, okolí bytového domu a dalších podrobnostech stavby.

Klienti byli velmi spokojeni s uskutečněním takové akce, protože svůj budoucí domov viděli poprvé ve skutečnosti a nejen na papíře. Někteří měli doplňující požadavky k vybavení bytů, ve kterých jim bytové družstvo vyjde vstříc – naštěstí jsou všechny oznámené včas, a tak jsou ještě realizovatelné. Dva klienti požadovali větší změny, které s nimi zástupci družstva a dodavatele stavby projednávají.

Další den otevřených dveří plánuje Stavební bytové družstvo POKROK pro své klienty ještě před dokončením stavby, aby bylo možné finalizovat interiéry bytů. Půjde zejména o zaměření nábytku, kuchyní apod.

„Mě osobně stavba nesmírně nadchla,“ řekla redakci Kroku Dana Schneiderová, tajemnice představenstva bytového družstva. „Je to nádherný dům, kde každý byt je jiný. Svou členitostí nemá klasické panelákové provedení. Podle mě se architektu Danielu Smitkovi povedl. Znáám nyní přání a představy budoucích nájemníků, jak si byt zařídí. Měla jsem dobrý pocit, když jsem viděla, jak s úsměvem ve tváři plánují. Myslim, že se jim v domě bude krásně žít.“

Počáteční obavy, zda se stavba stihne dokončit podle termínu, jsou díky skvělé práci týmu dodavatele stavby, společnosti Trigema building, zažehnány. Výstavba pokračuje bez komplikací a v naprostém souladu s časovým harmonogramem.

Uvažujete o klimatizaci v bytě?

I když letošní léto nebylo dlouhodobě na horko příliš štědré, ten, kdo se chce ve svém bytě cítit v budoucnu příjemně, může si pořídit klimatizaci. Stačí navštívit obchod nebo odbornou firmu a nechat si poradit.

Podle velikosti bytu, požadavku na druh provozu a vaše finanční možnosti si můžete vybrat ze širokého spektra zařízení od 7 000 do 100 000 korun – cena přitom zahrnuje zařízení i jeho montáž. Kromě pojízdných klimatizací bude mít každá značka od výrobce klimatizace vnitřní a vnější část, tj. pevnou a nástěnnou. Multisplit klimatizace má jednu jednotku venkovní a několik vnitřních.

Pro činnost klimatizace je potřeba mít přívod elektrického proudu a odvod kondenzátu. Musíte také počítat s váhou zařízení v kilogramech, montážním prostorem a přístupem pro servis a opravy. Zvažte proto, jestli se vám klimatizační jednotka do bytu vejde a nebude překážet.

Až se budete rozhodovat o výběru konkrétní klimatizace, zaměřte se na její technické parametry a vyberte si ty, které vám budou nejvíce vyhovovat:

- BTU (British Thermal Unit) = 1,055 Joule; 1 BTU/hod = 0,293 W

- elektrický příkon kW; energetická třída A, B, C
- hlučnost v dB
- množství vzduchu m³/hod, velikost prostoru m³
- druh chladiva
- intenzita větrání le = poměr průtoku čerstvého venkovního vzduchu m³/hod k vnitřnímu objemu místnosti m³ (délka, šířka, výška) má odpovídat normám pro bydlení
- orientace místnosti na světovou stranu.

Vnitřní problémy s instalací jsou relativně bezproblémové. Stačí si jen ujasnit, zda má klimatizace jen chladit, nebo také ionizovat, filtrovat, udržovat vlhkost či ohřívat. Výhodou je, že klimatizace stále automaticky udržuje vámi nastavené parametry.

Vnější problémy jsou hlavně s montáží. K umístění je potřeba hned několika souhlasů, které zpravidla nemůžete ovlivnit.

Začít musíte na družstvu nebo společenství vlastníků, protože vnější část je umístěna na fasádě nebo na společných prostorách. Tato místa patří všem vlastníkům, a proto je nutný jejich souhlas.

Další povolení vystavuje stavební odbor. Ten udělí souhlas jedině tehdy, když hygienik schválí hlučnost klimatizační jednotky.

Pokud dům stojí v památkové zóně, je také nutný souhlas památkářů.

Zvažte také, zda nejste alergičtí na chlad z klimatizace. Koho se to týká, ten v ochlazeném prostoru dostane rýmu a vyjde-li do tepla, rýma zmizí. To je jednoznačný příznak alergie na chlad. Častá je i angína a nachlazení při velkém rozdílu teplot, který je větší než 5–6 °C. Špatnou údržbou může dojít i k rozmnožení mikroorganismů, které se pak cirkulací vzduchu dostanou do prostředí bytu a které jeho obyvatelé dýchají.

Než o klimatizaci začnete uvažovat, snažte se o jejím provozu, kvalitě a nutných požadavcích na údržbu získat co nejvíce informací. Aby se vám pak nestalo, že místo příjemného pomocníka budete mít v bytě obtížnou technologii navíc.

Pokud se chcete seznámit s parametry klimatizační jednotky, podívejte se na kalkulačku pro výpočet jejího výkonu na webové adrese www.energetickyporadce.cz/kalkulacky.

*Ing. František Svoboda
místopředseda představenstva
SBD POKROK*

Nový informační systém usnadní správu agendy SBD POKROK

Informační technologie postupují stále rychleji do předu a také nároky na elektronickou komunikaci jsou vyšší. Stavební bytové družstvo POKROK se proto rozhodlo, že upraví dosavadní provozní software, aby byl pro uživatele jednodušší a příjemnější a aby dokázal spolehlivě uchovávat potřebná data.

„SBD POKROK využívá pro spravování své agendy informační systém od společnosti INTEGRI,“ říká místopředseda představenstva a ekonomický náměstek družstva Pavel Beránek. „Jde o systém, ve kterém družstvo vede členskou evidenci, informace o nájemném, účetnictví, dlužích, vyúčtování, provozně-technické informace o objektech a řadu dalších údajů. Problém je v tom, že systém funguje už od roku 2003. Od té doby se změnila řada věcí, především v oblasti společenství vlastníků, díky kterým se evidence a účetnictví zkomplikovaly. Proto jsme se rozhodli provést velký upgrade, který složitosti vyřeší.“

Podle Pavla Beránka budou údaje nově zcentralizovány do jedné databáze, s výjimkou účetnictví. To zjednoduší práci, respektive přinese jiný styl zacházení s informacemi. Proto musejí být všichni, kdo se systémem pracují, pečlivě proškoleni. „Semináře pro 86 zaměstnanců družstva začaly už v únoru letošního roku. Uživatelé zkusili řešit modelové situace, aby byli připraveni, až nastanou ve skutečnosti. V současné době probíhá poslední fáze školení a zároveň implementace nového systému, který bude v ostrém provozu od středy 17. srpna,“ doplňuje Pavel Beránek. Ačkoli systém práci zjednoduší, neznamená to, že bude družstvo propouštět. Eliminuje ale tlaky na zvyšování počtu zaměstnanců, které by jinak bylo vzhledem k narůstající agendě nevyhnutelné.

„Podstatné je, že systém je z hlediska vývojových nástrojů nezávislý na použité databázi, resp. na výrobci databázového i operačního síťového systému,“ uvádí jednatel společnosti INTEGRI Jiří Lang. „Do budoucna tedy není ohrožen výběrem dodavatele, protože dokáže pracovat v jakémkoli prostředí kteréhokoli dodavatele. Jde o generační posun v kvalitě, předcházející verze tak volná nebyla.“

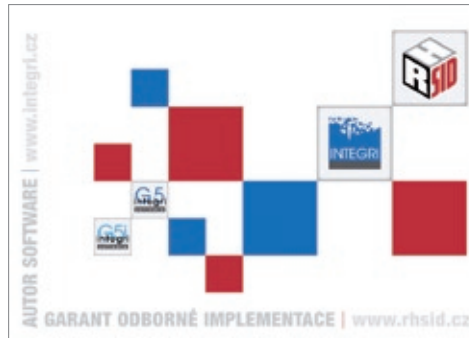
V první řadě však nový systém přináší posun funkcionality – k jednotlivým SVJ bude možné přistupovat z hlediska kontrol a zpracování hromadně. Jeden člověk dokáže jednoduše provést kontrolu několika subjektů najednou, zatímco dříve se jim musel věnovat postupně. A to zabíralo víc času a vyžadovalo více práce. „U tak velkého správce, jako je SBD POKROK, jde o velmi důležitý parametr,“ říká Jiří Lang.

Systém má i jiné možnosti z hlediska komunikace s bankami, s dodavateli energií a dalšími právními subjekty. Dokáže vytvořit výpisy pro SVJ z různých

informačních zdrojů do jednoho dokumentu, zpracovávat SIPO, došlé úhrady na pokladny apod., aniž by zbytečně zatěžoval obsluhu softwaru. Silných stránek má systém mnoho. Má i jednu slabou stránku, pokud je možné za ni považovat vhodnost využití jen pro velké správce, kteří se starají o 3 500 bytů a více.

„Ovládání systému je velmi podobné předcházející verzi, ale zároveň přineslo vyšší uživatelský komfort,“ uvádí Hana Homolková, jednatelka společnosti RH SID, která školí zaměstnance SBD POKROK a dohlíží na bezproblémovou implementaci softwaru. „Podařilo se dosáhnout větší jednoduchosti a rychlosti zpracování údajů. Velkou výhodou je i možnost hromadného zpracování, protože uživatelé už nebudou muset myslet na to, co všechno by ve výsledném dokumentu mělo být. Systém to automaticky udělá sám. Základní operace bude možné provádět přímo z hlavní obrazovky. Vyřešená je i otázka tištěných výstupů, která nebyla u staré verze ideální.“

Jestli má systém nějaké nedostatky, to se ukáže teprve jeho reálným provozem. Při zkušebních testech se zatím žádné neprojevily. Kdyby se i přesto ukázaly, systém je otevřený a dovoluje další zákaznický vývoj – zjednodušeně řečeno může se upravit podle potřeby.

Ano či ne výstavbě parkovacích domů?

Vážená redakce,

s velkým zájmem jsem si v posledním čísle zpravodaje Krok přečetl článek o výsledku ankety ohledně výstavby parkovacích domů, která dopadla jednoznačným názorem, a to nestavět. Osobně jsem přesvědčen, a se mnou i mnoho dalších občanů členů SBD POKROK bydlících na Velké Ohradě, že výsledek je důsledkem nepochopení problematiky a reality. Bydlím na sídlišti Velká Ohrada na Praze 13, kde je podle dopravních studií v současnosti deficit cca 1 500 parkovacích míst a i přes velké úsilí vedení naší Městské části Prahy 13 tento deficit snížit výstavbou několika stovek nových parkovacích míst, se tento katastrofální stav v nejbližší době radikálně nezmění.

V minulých letech zde s velkým úspěchem postavilo SBD STAVEG několik stovek garážových boxů v parkovacích domech v cenové relaci 320 000–430 000 Kč a zájem o ně převýšil nabídku. I v současnosti má SBD STAVEG zájem postavit v naší lokalitě na pozemcích mezi ulicemi Janského a Tlumačovská několik stovek dalších garážových míst a za tímto účelem se zúčastňuje výběrového řízení pořádaného Magistrátem hl. m. Prahy na koupi předemtných pozemků. Jejich záměr svědčí o tom, že mají velmi dobře zmapovanou situaci o zájmu na Velké Ohradě.

Je ke škodě věci, že i když jsem na několika předcházejících shromážděních delegátů o situaci na Velké Ohradě informoval, včetně výzvy o pomoc našim členům družstva, nenašel jsem tehdy adekvátní odezvu. Přitom členů SBD POKROK žijících na Velké Ohradě je možná více než jeden tisíc a řada z nich, ale i mnoho dalších občanů sídlišť, by určitě projevila zájem o výstavbu parkovacího domu formou družstevní výstavby s výhodami, který tento druh výstavby přináší. Namátkou uvádím možné výhody, které jsou v současnosti uplatňované i u bytové výstavby:

Pro všechny zájemce o získání garážového boxu v parkovacím domě lze uplatnit základní model financování spočívající v účasti člena formou členského podílu (minimálně 35 % z nákladů na konkrétní garážové místo). Na zbývající část kupní ceny je družstvu poskytnut úvěr vybraným bankovním domem. Člen družstva splácí zbytek kupní ceny přímo družstvu formou měsíčních splátek po dobu 25 let (s vybraným bankovním domem je možné dojednat i fixní sazbu na celou dobu splácení).

Takový způsob financování je výhodný zejména pro ty, kdo z různých důvodů nedosáhnou na hypotéku. Je pro ně například komplikované doložit své příjmy (jde zejména o osoby samostatně výdělečně činné – OSVČ), nebo se nechtějí zadlužit, jako by tomu bylo v případě financování hypotékou.

Členové družstva neprocházejí složitým procesem prokazování příjmů – ani ze strany banky, ani ze strany družstva. Také není důležitý věk budoucího člena družstva. Prarodiče nebo rodiče proto mohou uvedenou formou vyřešit bydlení svých dětí. Zaplatí jen členský vklad a splácení měsíčních splátek převzetím jejich dětí, které budou být užívány. Po splacení celé kupní ceny je samozřejmě možné garážové místo převést do osobního vlastnictví, a to i před uplynutím lhůty 25 let.

Dovolím si proto na závěr tento ilustrační modelový příklad:

Cena garážového boxu včetně DPH	400 000 Kč
Vlastní zdroje ve výši 35 %	140 000 Kč
Měsíční splátky úvěru, fond oprav a služby	2 300 Kč

Osobně se domnívám, že za takových cenových podmínek mnoho lidí změní názor na problematiku a projeví zájem o uvedenou formu zajištění parkovacího místa.

*Ing. Aristidis Skondrojanis
delegát za objekt 270*

Nový trend v bydlení v Praze

Lidé se vracejí k bytovým družstvům

V Praze opět ožívá družstevní bydlení.

Důvod je prostý. Jde totiž o levnější variantu vlastního bydlení, navíc lidé nemusí při pořizování bytů procházet dlouhými jednáními s bankami. V současné době vzniká hned několik družstevních projektů.

„Zájem o družstevní bydlení v Praze určitě je a souvisí zejména s nižší cenou za ‚koupí‘ takového bytu než za obdobný byt v osobním vlastnictví,“ říká Petr Turczer, znalec v oboru nemovitostí z firmy Appraisal Services.

Metr čtvereční bytu v developerském projektu stojí v metropoli v průměru 55 tisíc korun, ten v družstevním bytu může být levnější i o patnáct tisíc. Bytové družstvo Pokrok jich ročně chce postavit sto.

Na druhou stranu však Turczer upozorňuje na možnost rizika při špatném hospodaření družstva. „To může v krajním případě vyústit i ve vyhlášení konkurzu na majetek družstva. Tímto způsobem lze o byt přijít, avšak to se mnohokrát nestalo,“ doplňuje.

Podle Pavla Dočkala z realitní kanceláře Century 21 družstva dlouhou dobu nestavěla, nicméně teď se k tomuto modelu výstavby vracejí a často spolupracují i s developery. Stavební bytové družstvo Pokrok tak teď v Modřanech staví dům s devětadvaceti byty, zkolaudován bude na konci roku.

„Ročně chceme postavit šedesát až sto bytů,“ říká Oldřich Sova, ředitel družstva, jež v Praze spravuje jedenadvacet tisíc bytů. Přitom dvě třetiny z nich už byly převedeny do osobního vlastnictví. „Teď jednáme také o nákupu pozemků či projektů od developerů,“ doplňuje Sova.

Hypotéku si brát nemusíte

Jak to funguje? Zájemce družstvu zaplatí dvacet až třicet procent z ceny bytu, zbytek mu pak splácí po dobu zhruba dvaceti let formou nájemného.

Výhodou je, že úvěr si u banky nebere nájemce, ale družstvo, které ho pak také vrací. „Což je dobré pro někoho, kdo z jakéhokoliv důvodu sám na hypotéku nedosáhne. Navíc tu odpadají jednání s bankou,“ podotýká Sova.

Poté byt připadne nájemci. Přestože i do družstevního bydlení zpočátku investujete poměrně vysokou částku, je nižší než u pořízení nemovitosti do osobního vlastnictví.

„Celková cena projektu je oproti developerské výstavbě nižší o deset až patnáct procent. Družstva totiž nevytvářejí zisk,“ upřesňuje Sova.

Zatímco metr čtvereční bytu teď v Praze podle údajů portálu realitmix.cz stojí v průměru 55 tisíc korun, za metr čtvereční družstevního bytu dáte okolo čtyřiceti tisíc korun.

Nejenže se v metropoli družstevní byty stavějí nově, ale v nabídce realitních kanceláří je možné najít i ty „z druhé ruky“.

Družstevník byt nevlastní

Zhruba čtvrtina pražských bytů, které nabízí realitní kancelář Re/max, je družstevních. Podle makléřky Zuzany Smekalové jdou i tyto byty na odbyt. „O byty v osobním vlastnictví je zájem větší, nicméně i ty v družstevním se prodávají velice dobře,“ říká Smekalová.

Se staršími družstevními byty je ovšem problémem, že na ně banky zpravidla neposkytují hypotéky. Jen šest až sedm procent úvěrů, které ročně poskytně Česká spořitelna, náleží fyzickým osobám na financování družstevního bydlení.

Jako družstevník totiž člověk nevlastní konkrétní byt, ale jen podíl v družstvu, jemuž byt patří. Přestože výstavba družstevních bytů v Praze znovu ožívá, z dat, která nedávno zveřejnil Český statistický úřad, vyplývá, že pro řadu lidí je osobní vlastnictví stále atraktivnější než to družstevní a dochází k jeho převodu.

Zatímco v roce 2005 vlastnila velká bytová družstva v metropoli více než 26 tisíc bytů, předloni to byla jen polovina. Naopak společenství vlastníků výrazně přibývá, to je zase dáno masivní výstavbou a dokončováním developerských projektů.

*Eva Fryšarová
Mladá fronta DNES
28. 7. 2011*

Družstevní bydlení

Jaká jsou rizika

Největším rizikem družstevního bydlení se může stát špatné hospodaření družstva. To může v krajním případě vyústit i ve vyhlášení konkurzu na majetek družstva, a tak lze o byt přijít.

Výhody a nevýhody

Družstevní byt je oproti koupi bytu do osobního vlastnictví levnější, vyřízení formalit je jednodušší, není potřeba zápis do katastru nemovitostí. Složitější může být pronajímání bytu. Pokud chcete v bytě dělat úpravy, je nutný souhlas družstva, naopak družstvo by se mělo starat o údržbu domu. Družstevní byt nelze zastavit.

Jestli nechcete přijít o nábytek, kupte kočce škrábadlo

Kočka a panelák. Jde to vůbec dohromady? Je to přeci šelma, která potřebuje běhat, skákat, hrát si a brousit si drápy. Ten, kdo už má s chovem koček v prostředí panelového bytu své zkušenosti, se teď asi usmívá. Ví, že to jde, jen je zapotřebí dodržet určitá pravidla.

Lidé si kočku nebo kocourka pořízují z mnoha různých důvodů. Někdo podlehne žadonění dětí, které chtějí domácího mazlíčka na hraní, jiný si ho domů přinese, protože mu děti odrostly a rozléty se do světa. Má tedy zase koho pohladit a na koho promluvit.

První pravidlo praví, že je nevhodnější pořizovat si kotě zhruba ve věku tří měsíců – tedy ve chvíli, kdy je možné oddělit ho od matky. I tak je pár dní smutné, mňouká, nechce přijímat potravu a může mít problémy s vylučováním. Rychle si ale zvykne na nové prostředí, a když mu noví majitelé dají najevo dostatek lásky, za krátkou dobu přejdou i potíže.

Kočky jsou velmi čistotné, a tak potřebují své WC. Pokud majitelé bydlí v rodinném domě, kočka „si zajde“ venku a není třeba WC řešit. V panelovém bytě je to ale nutnost. Rozhodně by nemělo být umístěno v blízkosti misek s vodou a potravou. Mělo by být samostatné na místě, kde kočku nebudete při „výkonu“ rušit. Důležitý je výběr podestýlky. Zkuste se zeptat chovatele, od kterého jste si kotě brali, na co bylo zvyklé u něho. Obvykle pak pro zvíře není problém pokračovat v naučených zvycích a bude čistotné i u vás. Podestýlky je několik druhů, nejvíce se ale osvědčují silikonové granule, které pohlcují pachy a nasáknou tekutiny, takže WC zůstává čisté. I tak je ale zapotřebí tuhé exkrementy po vykonání potřeby odstranit. Většina koček by nešla na WC, když by tam našla své předcházející pozůstatky. Takové jsou to citlivky.

Pokud jde o tekutiny, mléko nebo slabou smetanu mají kočky dostávat jen jako mláďata, protože s dospělostí pak podle veterinářů přijde i neschopnost spolehlivě trávit mléčné výrobky. Některým jedincům mléko nevadí, jiné z něho mají trávicí a vylučovací potíže. Obvyčejná voda opravdu postačí. Jen dohlédněte na to, aby kočka dostatečně pila. Kdyby pila málo, čekaly by jí zřejmě v budoucnu problémy s ledvinami a močovými cestami.

Jakou dávat kočce potravu? Tady je asi variant více. Některé jsou zvyklé na suché granule už od útlého dětství a mimo ně si vezmou jen pamlsky v podobě masové tyčinky, kousku vařené nebo uzené ryby. Jiné milují „kapsičky“, kousky masa ve šťávě s různou příchutí, které jsou k dostání ve specializovaných i běžných pro-

dejných. Další dostávají zbytky „lidské“ stravy, po které ale mohou nekontrolovatelně přibývat na váze – zejména pokud mají málo pohybu. A to je v paneláku problém. Vyplatí se konzultace s veterinářem, který vám všechno detailně vysvětlí a doporučí správnou stravu, potřebný objem a periodicitu, se kterou ji mají dostávat.

Dalším pravidlem je poskytnout kočce dostatek možností, jak se vyřádit. Většinu dne sice prospí, ale v podvečer a večer potřebuje něco, čím se zabaví. Hraček se prodává celá řada: myšky různých velikostí, materiálů a barev, zrovna tak míčky a jiné předměty, které se po podlaze dobře kutálí. Nakonec ale zjistíte, že největší radost bude mít z papírové kuličky, klubíčka vlny nebo dřevěného kuličku na prádlo.

Snad největším problémem při chovu koček v paneláku je broušení drápků. Mají je pěkně ostré, a pokud jim pod ně nedáte něco povoleného, vezmou útokem nábytek, sedačky, křesla a další předměty v domácnosti. Než abyste přišli o věci, které máte rádi, kupce raději kočce škrábadlo. Seženete ho ve specializovaných obchodech nebo v internetových prodejnách v různých velikostech a barvách, s domečky, schovávkami, tunely a plochami pro odpočinek. Mohou být až do stropu, těm se říká škrábací stromy. Mohou mít i několik kmenů a úrovní odpočívadel. Za takové škrábadlo vám bude kočka vděčná, bude si mít kde brousit dráčky, aniž se na ni bude někdo zlobit, a dostatečně se na něm vyřadí. Bude to její teritorium, kde se bude cítit dobře. A vás nebude zlobit.

Kočka se nakonec v panelovém bytě cítí stejně dobře jako kdekoli jinde. Pokud pochopíte její zvyky a potřeby a občas malinko slevíte ze svých, vrátí vám to nekonečným mazlením a náklonností, kterou umí dát hezky najevo.

Alena Čechová

krok za krokem

Pro své členy, klienty a partnery vydává
Stavební bytové družstvo POKROK.

Kollárova 157/18, 186 00 Praha 8
tel.: 225 339 201, fax: 225 339 333
e-mail: predstavenstvo@pokrok.cz
www.pokrok.cz

Zpravodaj je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR pod
evidenčním číslem MK ČR E 19279.

Ilustrační foto TOP Partners, s.r.o. a SBD POKROK.
Redakční práce: Mgr. Alena Čechová
Grafický návrh, DTP, produkce, výroba a distribuce:
© TOP Partners, s.r.o., 2011